

4.2.2026

Bedömningsgrunderna för det inledande provet 2026

Bedömning av det inledande provet

I provet fanns det fyra frågor. Högst tre svar har bedömts. Vid provet och besvarandet av frågorna ska man ha följt de givna anvisningarna. Överträdelser av anvisningarna kan ha lett till de påföljder som angetts i anvisningarna.

Svaren på frågorna har bedömts med poäng. Vid bedömningen har man tillämpat frågespecifika bedömningskriterier samt de allmänna bedömningskriterier som gäller alla svaren. Svaret på varje fråga kan ha gett 0, 1, 2, 3, 4 eller 5 poäng. Det maximala antalet poäng i provet har varit 15 och gränsen för godkännande av provet är 9 poäng.

Provpresentationerna har bedömts på skalan godkänd/underkänd. Examinandens provprestation har godkänts, om hen har fått minst det antal poäng som motsvarar gränsen för antal poäng som krävs för att bli godkänd i provet och hen inte har brutit mot anvisningarna på ett sätt som leder till att provprestationen förkastas.

Allmänna bedömningsgrunder

Svaren har bedömts separat från varandra. Varje svar har bedömts som en helhet. I bedömningen har man fäst uppmärksamhet förutom vid kunskaperna om rättsnormerna också vid kvaliteten på den rättsliga argumentationen. Man bör ha motiverat svaren. Att bara presentera ett slutresultat har inte varit ett tillräckligt svar och på alla frågor har det inte funnits bara ett enda korrekt svar.

Ett gott svar kännetecknas av följande:

- identifiering av centrala juridiska problem i provfrågorna
- att lägga fram motiverade, klara och konsekventa tolkningar genom att tillämpa relevanta rättsnormer på de faktiska omständigheterna i provfrågan
- tillräcklig förmåga att analysera och avgöra rättsliga frågor, bedömd som en helhet, för att kunna sköta domaruppdraget.

Fråga 1

Vid bedömningen av svaret har man utöver de allmänna bedömningsgrunderna fäst uppmärksamhet vid följande omständigheter:

- Skatteförvaltningen har gett uppgifter till arbetstagare som inhyrts av en privat aktör (inhyrd arbetskraft). Uppgifterna har således anförtrotts andra än tjänstemän. Uppgifterna har varit av tre typer: 1) biträdande telefonrådgivning om hur man uträttar ärenden på blanketter hos Skatteförvaltningen, 2) telefonrådgivning om tillämpningen av skattelagarna och 3) utövande av beslutanderätt vid avgörandet av enskilda skatteärenden.
- Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.
- Enligt grundlagsutskottet (GrUU 11/2006 rd) är en myndighets uppgifter inom biträdande telefonseervice offentliga förvaltningsuppgifter och överföringen av dem till en privat aktör ska bedömas i ljuset av 124 § i grundlagen. På basis av detta ska också uppgifter som har ett direkt samband med myndighetsverksamheten, där lagarnas innehåll tolkas och beskattningsbeslut fattas, bedömas i ljuset av 124 § i grundlagen.
- Enligt 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen kan inhyrd arbetskraft anlitas i Skatteförvaltningens uppgifter. Anlitandet av inhyrd arbetskraft har begränsats till olika biträdande uppgifter och uppgifter av mekanisk natur. Enligt bestämmelsen kan inhyrd arbetskraft dessutom anlitas inom den biträdande telefonservicen. Eftersom anlitandet av inhyrd arbetskraft har möjliggjorts genom lag, uppfyller anlitandet av den vid Skatteförvaltningen grundlagens krav på att offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter med stöd av lag.
- Grundlagsutskottet (GrUU 15/2025 rd) har vid stiftandet av 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen konstaterat att bestämmelsen är förenlig med grundlagen. Dessutom har utskottet tidigare ansett att uppgifter inom den biträdande telefonservicen i anslutning till fordonsskatterådgivningen kan läggas ut på en privat aktör (GrUU 11/2006 rd). Eftersom det i lagen förutsätts att den inhyrda arbetskraften arbetar under Skatteförvaltningens ledning och tillsyn, kan grundlagens krav på att rättssäkerheten och god förvaltning inte äventyras anses uppfyllas mer direkt i fråga om den inhyrda arbetskraften än när uppgifterna läggs ut på en privat aktör utan direkt ledning och tillsyn av Skatteförvaltningen.
- När grundlagen stiftades har grundlagsutskottet (GrUB 10/1998 rd) betonat att tjänsteansvaret ska realiseras när en förvaltningsuppgift anförtros en privat aktör. Biträdande justitieombudsmannen (EOAK/7302/2019) har betonat tjänsteansvarets roll i situationer där förvaltningsuppgiften överförs till inhyrd arbetskraft vid

Skatteförvaltningen. Enligt 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen omfattas den inhyrda arbetskraften av straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Till denna del uppfyller lagens 2 c § de krav på tjänsteansvar och rättssäkerhet som anges i 118 och 124 § i grundlagen.

- Med biträdande telefonservice avses i 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen förmedling av uppgifter till de skattskyldiga om innehållet i den lagstiftning och de anvisningar som gäller beskattningen samt utlämnande av uppgifter om den skattskyldiges eget ärende till hen ur Skatteförvaltningens informationssystem. Grundlagsutskottet (GrUU 15/2025 rd) har ansett att lämnandet av sådana uppgifter till en enskild kan motiveras av ändamålsenlighetsskäl, eftersom lämnandet gör det möjligt att rikta Skatteförvaltningens rådgivningsarbete i enlighet med det säsongsvarierande behovet av rådgivning. Det kan således anses ändamålsenligt att ge den inhyrda arbetskraften uppgifter inom den biträdande telefonservicen inte bara med tanke på förvaltningens effektivitet utan också med tanke på Skatteförvaltningens kunder.
- I den biträdande telefonservice som avses i 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen är det fråga om förmedling av enkel och icke-tolkningsbar information. I regeringens proposition (RP 17/2025 rd) är utgångspunkten därför att om det i den biträdande telefonservice förekommer rådgivningssituationer som kräver tolkning, ska samtalet överföras till en tjänsteman vid Skatteförvaltningen. Detta återspeglar grundlagens krav på att uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får anförtros endast myndigheter. Det faktum att det i X:s komplicerade skatteärende i den biträdande telefonservicen har framförts tolkningar av hur ärendet ska avgöras kan överskrida de gränser som anges i lagen.
- I 2 c § i lagen om Skatteförvaltningen konstateras det att den biträdande telefonservicen inte sköter uppgifter som innefattar utövning av beslutanderätt i fråga om beskattningen. Detta understryker behovet av att utesluta beslutsfattandet från de uppgifter som kan anförtros den inhyrda arbetskraften. Beslutanderätten i beskattningen kan därför anses vara en sådan betydande form av offentlig makt som inte inom ramen för grundlagen kan överföras till en privat aktör eller skötas av inhyrd arbetskraft. Det att ett X:s beskattningsbeslut har fattats av inhyrd arbetskraft kan anses stå i strid med 124 § i grundlagen. Detta har inte heller möjliggjorts genom lagen om Skatteförvaltningen.

Fråga 2

Vid bedömningen av svaret har man utöver de allmänna bedömningsgrunderna fäst uppmärksamhet vid följande omständigheter:

- Genomsökning av utrustning har gjorts i enlighet med den tvångsmedelslag som gällde i augusti 2025. Med stöd av Europeiska unionens domstols avgörande i oktober 2024 kan det dock framställas att polisen inte har haft behörighet att besluta om genomsökning av utrustning och att domstolens kontroll i efterhand inte kan anses vara ett tillräckligt

rättsmedel i samband med att frågan om genomsökning av utrustning avgörs. Således har den genomsökning av utrustning som gjordes i augusti 2025 genomförts i strid med EU-rätten, vilket understryks av att lagstiftaren senare har ändrat 8 kap. i tvångsmedelslagen som gäller genomsökning av utrustning för att bringa den i överensstämmelse med EU-rätten.

- Enligt principen om Europeiska unionens företrädare ska en nationell lag inte tillämpas om den strider mot unionsrätten, och denna konflikt kan inte undanröjas genom en EU-rättslig tolkning av den nationella lagstiftningen. Utnyttjande av bevismaterial som erhållits vid genomsökning av utrustning kan tolkas som ett åsidosättande av principen om företrädare.
- Å andra sidan har man förhållit sig restriktivt till olika förbud mot att utnyttja bevis. Med stöd av 17 kap. 25 § i rättegångsbalken får domstolen också utnyttja bevis som inhämtats på ett lagstridigt sätt, om detta inte äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång.
- Att beviset har inhämtats i strid med EU-rätten ändrar inte bedömningen. Vid helhetsbedömningen av ärendet ska också då ärendets natur, hur allvarlig den rättskränkning som hänför sig till sättet att skaffa beviset var, hur sättet att skaffa beviset påverkar dess tillförlitlighet, bevisets betydelse för avgörandet av målet och övriga omständigheter.
- För det första ska man vid bedömningen av ärendets natur beakta hurdant brottmål som behandlas. I rättspraxis har man utgått från att allvaret i det påstådda brottet närmast kan tillmätas ringa vikt vid prövningen av utnyttjande av bevis. Detta talar för att ett förbud mot att utnyttja bevis inte i sig kan härledas ur en lindrig straffskala för sexuella trakasserier.
- För det andra ska man vid bedömningen av hur allvarlig rättskränkningen i samband med sättet att inhämta beviset är fästa uppmärksamhet vid vilken rätt som har kränkts vid inhämtandet av beviset och hur allvarlig den är. I det aktuella fallet har svarandens rättsskydd i första hand kränkts i samband med ett tvångsmedelsärende. Detta kan inte anses vara en särskilt allvarlig kränkning med beaktande av att svaranden har haft möjlighet att bestrida lagenligheten av bevis som inhämtats genom genomsökning av utrustning också vid huvudförhandlingen i målet. I bedömningen måste man dock fästa vikt vid att myndigheternas verksamhet ska grunda sig på lag och att medborgarna ska kunna lita på att myndigheterna känner till sina befogenheter och agerar inom ramen för dem. Även om lagenligheten av en genomsökning av utrustning kan bestridas med stöd av EU-rätten, har den dock gjorts på det sätt som tvångsmedelslagen förutsätter. Således kan allvaret i den rättskränkning som hänför sig till sättet att inhämta bevis inte anses vara så allvarligt att det talar för att beviset ska beläggas med förbud mot utnyttjande.
- För det tredje ska man beakta hur viktigt anskaffnings sättet är för bevisets tillförlitlighet. Eftersom det i samband med genomsökningen av utrustning är fråga om bilder som lagrats, kan sättet att inhämta meddelandet inte anses äventyra bevisets tillförlitlighet. Detta talar för att beviset inte ska beläggas med ett förbud mot utnyttjande.

- För det fjärde ska bevisets betydelse för avgörandet av ärendet beaktas. Ett förbud mot utnyttjande av bevis kan till exempel motiveras av att bevisvärdet är lågt och det finns andra och bättre bevis i ärendet. I det aktuella fallet är de bilder som erhållits vid genomsökning av utrustning viktiga bevis. Ett mycket starkt och tillförlitligt bevis kan även om det inhämtats på ett rättsstridigt sätt vara det enda beviset utan att det skulle handla om en kränkning som äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång. Detta talar för att bevisningen inte ska beläggas med ett förbud mot utnyttjande.
- Det har inte heller framkommit några andra omständigheter eller omständigheter med stöd av vilka bevis ska beläggas med förbud mot utnyttjande.
- Utgångspunkten är hur det bevis som erhållits olagligt kan utnyttjas. Helhetsbedömningen stöder inte att utnyttjandet av beviset äventyrar genomförandet av en rättvis rättegång. Således finns det ingen grund för förbud mot utnyttjande av bevis som erhållits vid genomsökningen av utrustning.

Fråga 3

Vid bedömningen av svaret har man utöver de allmänna bedömningsgrunderna fäst uppmärksamhet vid följande omständigheter:

- Om ett inhemskt aktiebolag (modersamfund) äger minst nio tiondedelar av det andra inhemska aktiebolagets (dottersamfund) aktiekapital, får modersamfundet enligt 3 § 1 mom. i lagen om koncernbidrag vid beskattningen dra av det koncernbidrag som betalats till dottersamfundet från den skattepliktiga näringsinkomsten. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf betraktas som dottersamfund även ett aktiebolag i vilket modersamfundet tillsammans med ett eller flera av sina dottersamfund äger minst nio tiondedelar av aktiekapitalet. Enligt 3 mom. i den paragrafen tillämpas 1 mom. på motsvarande sätt på koncernbidrag som ett dottersamfund betalt till sitt modersamfund eller till ett annat av modersamfundets dottersamfund.
- Utgångspunkten i 3 § 1 mom. i koncernbidragslagen är symmetriprincipen: den avdragsgilla utgiften för det bolag som ger koncernbidraget motsvaras av bidragstagarens skattepliktiga inkomst. Dessutom ska den avdragsgilla utgiften och den skattepliktiga inkomsten omfattas av Finlands beskattningsrätt, dvs. symmetrin granskas som en intern fråga inom jurisdiktionen.
- Inom koncernen Y finns det två olika situationer där koncernbidrag ges. I fråga om dessa situationer ska uppnåendet av symmetrin bedömas: 1) D:s koncernbidrag till C och 2) D:s koncernbidrag till Y:s fasta driftställe.
- Enligt avgörandet HFD 2007:93 är koncernbidrag från D till C inte avdragsgillt vid beskattningen av D. Enligt internationell skatterätt och ett mer exakt avtal mellan de nordiska länderna för att undvika dubbelbeskattning av inkomst- och förmögenhetsskatter omfattas C i egenskap av svenskt bolag inte av Finlands beskattningsrätt. Avdraget för koncernbidrag från D till C förverkligar inte symmetrin mellan avdragsgilla utgifter och

skattepliktig inkomst inom Finlands beskattningsrätt. EU-domstolen hade i mål C-231/05 Oy AA att avgöra om detta skulle leda till skattemässig behandling som strider mot etableringsfriheten. Enligt domstolen innebär icke-avdragsgillhet att gränsöverskridande bolagsstrukturer behandlas mindre förmånligt på den inre marknaden än nationella. Domstolen anser emellertid att en sådan avdragsrätt är motiverad, eftersom den medför en balanserad fördelning av beskattningsrätten mellan medlemsstaterna. Det förhindrar också skatteflykt, eftersom det innebär att företagen inte fritt kan välja att uppvisa vinst i ett land med lägre beskattning. Situationer där avdrag nekas på grund av att koncernbidraget inte förblir skattepliktig inkomst för mottagaren i Finland strider inte mot Europeiska unionens lagstiftning om den inre marknaden. Det är inte lagstridigt att i beskattningen i Finland neka avdrag för koncernbidrag som getts av D till C.

- Enligt avgörandet HFD 2003:79 ska ett koncernbidrag som ett finländskt aktiebolag D gett ett utländskt aktiebolag Y till dess fasta driftställe i Finland vara avdragsgillt vid beskattningen av D. Eftersom Y:s fasta driftställe enligt skatteavtalet mellan Finland och Luxemburg omfattas av Finlands beskattningsrätt, behåller Finland beskattningsrätten till det koncernbidrag som Y:s fasta driftställe får. I situationen förverkligas således koncernbidragslagens symmetriprincip. Enligt Europeiska unionens lagstiftning ska ett fast driftställe inte behandlas annorlunda än ett inhemskt bolag. Eftersom ett fast driftställe omfattas av Finlands beskattningsrätt, motiverar de farhågor som Europeiska unionens domstol gav uttryck för i mål C-231/05 om skatteflykt och sönderfall av den balanserade fördelningen av beskattningsrätten inte att koncernbidraget inte är avdragsgillt i denna situation. Dessutom förutsätter förbudet mot diskriminering i fråga om fast driftställe i skatteavtalet mellan Finland och Luxemburg (artikel 24, punkt 2) att ett utländskt bolags fasta driftställe inte behandlas mindre förmånligt i beskattningen än ett finländskt företag. Det är inte lagenligt att i beskattningen i Finland vägra avdrag för koncernbidrag som bolaget D gett Y:s fasta driftställe i Finland.

Fråga 4

Vid bedömningen av svaret har man utöver de allmänna bedömningsgrunderna fäst uppmärksamhet vid följande omständigheter:

- I 2 kap. 1 a § i lagen om rättegång i brottmål (BRL) finns en uttömmande förteckning över de brott som gör det möjligt att förordna ett rättegångsbiträde för målsäganden. Avgörande i det fall som nu ska bedömas är 2 kap. 1 a § 3 punkten, som förutsätter att det är fråga om ett brott mot liv, hälsa eller frihet. Dessutom ska det bedömas om ett förordnande av rättegångsbiträde ska anses befogat med hänsyn till hur allvarligt brottet är, målsägandens personliga förhållanden och övriga omständigheter.
- I rättspraxisen har det ansetts att utgångspunkten för bedömningen när ett rättegångsbiträde ska förordnas för förundersökningen ska vara den brottsrubricering som förundersökningsmyndigheten preliminärt har fastställt. I det aktuella fallet utgörs rekvisitet av ockerliknande diskriminering i arbetslivet.

- Målsäganden har å andra sidan möjlighet att i sin ansökan framföra sin åsikt om den brottsrubricering som ska undersökas. På basis av detta kan domstolen från fall till fall anse att det finns skäl att avvika från den brottsrubricering som förundersökningsmyndigheten använt.
- Högsta domstolen har betonat att det är motiverat att behandla ett ärende som gäller förordnande av ett rättegångsbiträde summariskt, dvs. det är inte ändamålsenligt att ett ärende som gäller förordnande av ett rättegångsbiträde blir en förbehandling av ett brottmål. Detta understryker huvudregeln enligt vilken den avgörande rollen när ett rättegångsbiträde förordnas uttryckligen är förundersökningsmyndighetens uppfattning om vilket brott som undersöks.
- Målsäganden A har inte lagt fram någon utredning till stöd för att domstolen ska avvika från den brottsrubricering som förundersökningsmyndigheten använt. Förordnandet av ett juridiskt biträde ska således i princip bedömas utifrån ockerliknande diskriminering i arbetslivet. Då blir den avgörande frågan huruvida ockerliknande diskriminering i arbetslivet på samma sätt som människohandel kan betraktas som ett sådant brott mot frihet som avses i 2 kap. 1 a § 3 punkten i BRL.
- Ockerliknande diskriminering i arbetslivet innehåller liknande rekvisit som människohandel, som är kriminaliserad i strafflagens 25 kap. om brott mot friheten. I det aktuella fallet har arbetsgivaren innehaft A:s pass, vilket tyder på att det misstänkta brottet har kränkt A:s frihet.
- I högsta domstolens rättspraxis har det å andra sidan ansetts att ockerliknande diskriminering i arbetslivet inte kan betraktas som ett brott mot friheten på samma sätt som människohandel. Högsta domstolens rättspraxis talar för att ett rättegångsbiträde inte kan förordnas för att bistå A vid förundersökningen när den brottsrubricering som undersöks är ockerliknande diskriminering i arbetslivet.
- På grund av A:s framställning är det motiverat att också brottsofferdirektivet beaktas vid bedömningen av ärendet. Enligt artikel 13 i direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att brottsoffer har tillgång till rättshjälp när de är parter i straffrättsliga förfaranden. Till denna del är det väsentligt att direktivet inte förutsätter att alla brottsoffer har subjektiv rätt till rättshjälp, utan medlemsstaterna har ett stort prövningsutrymme när det gäller att fastställa kriterierna för beviljande av rättshjälp. Att inte förordna ett rättegångsbiträde för A kan således inte i sig anses strida mot brottsofferdirektivet.
- Vid helhetsbedömningen av ärendet är det väsentligt att det i BRL uttömmande räknas upp de brott som gör det möjligt att förordna ett rättegångsbiträde för målsäganden. Eftersom ockerliknande diskriminering i arbetslivet inte med stöd av högsta domstolens rättspraxis kan betraktas som ett sådant brott mot frihet som avses i 2 kap. 1 a § 3 punkten i BRL, är det inte motiverat att förordna ett rättegångsbiträde för A för förundersökningen i ärendet. En extensiv tolkning av ordalydelsen i 2 kap. 1 a § 3 punkten i BRL kan inte heller förordas genom brottsofferdirektivet, som inte förutsätter att rättshjälp beviljas alla brottsoffer.